

# **Dziedziczenie jednobazowe, polimorfizm**

- 1. Dziedziczenie jednobazowe**
- 2. Polimorfizm – część pierwsza**
- 3. Polimorfizm – część druga**

# Dziedziczenie jednobazowe, poliformizm

## 1. Dziedziczenie jednobazowe

## 1.1 Definicja nowych klas

Dziedziczenie to jeden z podstawowych paradygmatów programowania obiektowego (wykłady 1, 2).

Dziedziczenie pozwala na zdefiniowanie klasy pochodnej **B** na podstawie istniejącej klasy **A**, zwanej *klasą bazową*:

```
class B : public A // lub private A  
{ //definicja nowych metod i pól typu dane  
    // przedefiniowanie istniejących metod, czyli  
    // definiowanie metod o identycznych nagłówkach  
};
```

gdzie:       **public** - dziedziczenie publiczne;  
              **private** - dziedziczenie prywatne

### **Uwaga:**

Nazwy dowolnych składowych nie mogą się powtarzać w ramach klasy **A** lub **B**, natomiast w klasie **B** mogą wystąpić dowolne składowe o nazwach zastosowanych w klasie bazowej **A**. Wówczas należy je odróżniać za pomocą operatora **::**

## 1.2. Dostęp do składowych klasy bazowej A

1. w przypadku *dziedziczenia typu* **public**: dostęp klasy-następcy **B** do wszystkich składowych publicznych klasy bazowej **A**
2. w przypadku *dziedziczenia typu* **private**: składowe publiczne z klasy bazowej **A** stają się składowymi prywatnymi w klasie pochodnej (np. do całkowitej zmiany interfejsu).
3. w obu przypadkach dziedziczenia składowe prywatne nie są udostępniane klasie-następcy **B**
4. w celu ochrony składowych klasy bazowej **A** (hermetyzacja) można zastąpić specyfikator dostępu **private** specyfikatorem **protected**: takie składowe są publiczne dla klasy-następcy **B**, natomiast są prywatne dla jej dla użytkownika, który nie jest następcą.

5. metody dziedziczone bez przedefiniowania można wywołać bezpośrednio w ciele metod klasy- następcy **B**

np. **metoda()**;

6. metody dziedziczone na rzecz obiektu klasy **B** są wywoływane tak samo jak metody zdefiniowane w klasie **B**

np. **B b;        b.metoda ();**

//metoda() jest dziedziczona od klasy **A**

---

7. jeśli metoda klasy **A** została przedefiniowana w klasie- następcy **B**, to w ciele metod klasy **B** można wywołać pierwotną metodę za pomocą operatora ::

np. **A::metoda\_p();**

8. metody dziedziczone z przedefiniowaniem na rzecz obiektu klasy **B** są wywoływane za pomocą operatora ::

// metoda\_p() jest dziedziczona z przedefiniowaniem od

// klasy **A**

np. **B b;        b.A::metoda\_p();**

### 1.3. Wywołanie konstruktorów i destruktorów

**Tworzeniu obiektu** typu **B** towarzyszy wywołanie (zazwyczaj niejawne) jego konstruktora i automatyczne wywołanie i wykonanie konstruktora z klasy **A**, a następnie wykonanie konstruktora klasy **B**.

- W przypadku braku listy argumentów w konstruktorze **B**, wywoływany i wykonywany jest konstruktor bezargumentowy klasy **A** (jawny lub domniemany).
- W przypadku zastosowania listy argumentów w klasie pochodnej **B**, można wybrać rodzaj konstruktora z klasy bazowej **A** do inicjowania pól dziedziczonych w **B**:

**B(typ\_1 a\_1, ...typ\_n a\_n) : A(a\_1, a\_2);**

**Podczas usuwania obiektu typu B** wywoływany i wykonany jest najpierw destruktor (jawny lub domniemany) klasy **B**, a potem destruktor klasy bazowej **A** (jawny lub domniemany).



ZAKUP.h

MAIN.CPP

PRODUKT1.CPP

PRODUKT1.h

PRODUKT2.CPP

PRI



```
#ifndef _Produkt1
#define _Produkt1
#include <iostream.h>
#include <string.h>
#include <iomanip.h>
class TProdukt1
{protected:
    string nazwa;
    float cena;
public:
    TProdukt1(string nazwa_="bez nazwy",float cena_=0); // 1
    TProdukt1(TProdukt1&);
    ~TProdukt1();
    float Podaj_cene();
    int operator==(TProdukt1&);
    friend ostream& operator<<(ostream&, TProdukt1&); // 2
};
#endif
```



14: 1

Insert

```
#include "produkt1.h"

TProdukt1::TProdukt1(string nazwa_,float cena_) //1
{ nazwa=nazwa_;
  cena=cena_;
  cout<<"Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1"<<endl; }
TProdukt1::TProdukt1(TProdukt1& p)
{ nazwa=p.nazwa;
  cena=p.cena;
  cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt1"<<endl;}
TProdukt1::~~TProdukt1()
{ cout<<"Destruktor klasy TProdukt1"<<endl; }
float TProdukt1::Podaj_cene()
{ return cena; }
int TProdukt1::operator==(TProdukt1& p)
{ cout<<"Operator== klasy TProdukt1"<<endl;
  float a= Podaj_cene(), b= p.Podaj_cene();
  return nazwa==p.nazwa && a==b; }
ostream& operator<<(ostream& wy, TProdukt1& p) //2
{ return wy<<" Nazwa produktu: "<<p.nazwa<<
           ", Cena produktu: "<<p.Podaj_cene()<<endl; }
```



```
#ifndef _Produkt2
#define _Produkt2
#include "produkt1.h"

class TProdukt2: public TProdukt1
{
protected:
    float podatek; // 1
public:
    TProdukt2(string nazwa_="bez nazwy",float cena_=0, float podatek=0);
    TProdukt2(TProdukt2&);
    ~TProdukt2(); // 5
    float Podaj_cene(); // 2
    float Czesc_brutto(); // 3
    float Podaj_podatek(); // 4
    int operator==(TProdukt2& p); // 6
    friend ostream& operator<<(ostream&, TProdukt2&); // 3
};
#endif
```

Metoda przeddefiniująca metodę Podaj\_cene w klasie TProdukt1

Nowe metody w klasie TProdukt2

Nowa funkcja zaprzyjaźniona

```

#include "produkt2.h"

TProdukt2::TProdukt2(string nazwa_, float cena_, float podatek_): //1
    TProdukt1(nazwa_,cena_), podatek(podatek_)
{ cout<<"Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2"<<endl; }
TProdukt2::TProdukt2(TProdukt2& p):TProdukt1(p), podatek(p.podatek)
{ cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt2"<<endl; }
TProdukt2::~~TProdukt2() ← //5
{ cout<<"Destruktor klasy TProdukt2"<<endl;}
float TProdukt2::Podaj_podatek()
{ return podatek; }
float TProdukt2::Czesc_brutto()
{ return cena*podatek/100; }
float TProdukt2::Podaj_cene()
{ return TProdukt1::Podaj_cene() + Czesc_brutto(); }
int TProdukt2::operator==(TProdukt2& p)
{ cout<<"Operator== klasy TProdukt2"<<endl;
  return TProdukt1::operator==(p) && ←
    Podaj_podatek()==p.Podaj_podatek(); }
ostream& operator<<(ostream& wy, TProdukt2& p) //3
{ return wy<<" Nazwa produktu: "<<p.nazwa<<
  ", Cena brutto produktu: "<<p.Podaj_cene()<<endl; }

```

**Przedefiniowana metoda Podaj\_cene() w klasie TProdukt2**  
**Wywołana metoda Podaj\_cene() z klasy TProdukt1**

**Wywołany operator== z klasy TProdukt1; obiekt p jest rzutowany do typu TProdukt1**



ZAKUP.CPP | ZAKUP.h | MAIN.CPP | PRODUKT1.CPP | PRODUKT2.CPP

```
#ifndef _Zakup
#define _Zakup
#include "produkt2.h"
class TZakup
{
    protected:
        TProdukt1* produkt;
        float ilosc;
public:
        TZakup (TProdukt1*produkt_=NULL, float ilosc_=0);
        TZakup (TZakup&);
        ~TZakup ();
        float Podaj_wartosc ();
        float Podaj_ilosc ();
        void operator+= (TZakup&);
        int operator== (TZakup&);
        friend ostream& operator<<(ostream&, TZakup&);
};
#endif
```

  
// 2, 4

18: 3

Modified

Insert

```
#include "Zakup.h"

TZakup::TZakup(TProdukt1*produkt_,float ilosc_)
{ cout<<"Konstruktor zwykly z parametrami klasy TZakup"<<endl;
  produkt=produkt_;
  ilosc=ilosc_;}
TZakup::TZakup(TZakup& z)
{ produkt=z.produkt;
  ilosc=z.ilosc;
  cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TZakup"<<endl; }
TZakup::~TZakup()
{ cout<<"Destruktor klasy TZakup"<<endl; }
float TZakup::Podaj_wartosc()
{ return ilosc*produkt->Podaj_cene(); }
float TZakup::Podaj_ilosc()
{ return ilosc; }
void TZakup::operator+=(TZakup& z)
{ ilosc+=z.ilosc; }
int TZakup::operator==(TZakup& zakup)
{ return *produkt==*zakup.produkt;}
ostream& operator<<(ostream& wy, TZakup& zakup)
{ return wy<<*zakup.produkt<<
  " Ilosc produktu: "<<zakup.ilosc<<
  ", Wartosc zakupu: "<<zakup.Podaj_wartosc()<<endl; }
```

**//6**  
**operator ==**  
**z klasy**  
**TProdukt1**

**//2, 4**  
**operator <<**  
**z klasy**  
**TProdukt1**

```
lab4_1.bpf | ZAKUP.CPP | MAIN.CPP | PRODUKT1.CPP |
#include "Zakup.h"
void main()
{
    TProdukt2* p1=new TProdukt2("zeszyt", 1.0, 7); // 1
    TProdukt1* p2=new TProdukt1("zeszyt", 1.0);
    TProdukt1* p3=new TProdukt1("zeszyt", 1.0);
    cout<<*p1<<*p2<<*p3<<endl; // 2, 3
    TZakup* z1=new TZakup(p1, 4);
    TZakup* z2=new TZakup(p2, 3);
    TZakup* z3=new TZakup(p3, 10);
    cout<<"1: " <<*z1<<endl; // 2, 4
    cout<<"2: " <<*z2<<endl; // 2, 4
    cout<<"3: " <<*z3<<endl; // 2, 4
    cout<<"Korekta zakupow\n"<<endl;
    if(*z1==*z2) // 6
    { *z1+=*z2; }
    cout<<"1: " <<*z1<<endl; // 2, 4
    if(*z1==*z3) // 6
    { *z1+=*z3; }
    cout<<"1: " <<*z1<<endl; // 2, 4
    if(*z2==*z3) // 6
    { *z2+=*z3; }
    // 5
    cout<<"2: " <<*z2<<endl;
    delete p1; delete p2; delete p3;
    delete z1; delete z2; delete z3;
    cin.get();
}
```

W klasie  
TZakup  
wywoływana  
jest zawsze  
funkcja  
zaprzyjaźniona  
z klasy  
TProdukt1

```
C:\Settings\dydaktyka\Programowanie_obiektowe\w4...
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1
Nazwa produktu: zeszyt, Cena brutto produktu: 1.07
Nazwa produktu: zeszyt, Cena produktu: 1
Nazwa produktu: zeszyt, Cena produktu: 1

Konstruktor zwykly z parametrami klasy TZakup
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TZakup
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TZakup
1: Nazwa produktu: zeszyt, Cena produktu: 1
   Ilosc produktu: 4, Wartosc zakupu: 4
2: Nazwa produktu: zeszyt, Cena produktu: 1
   Ilosc produktu: 3, Wartosc zakupu: 3
3: Nazwa produktu: zeszyt, Cena produktu: 1
   Ilosc produktu: 10, Wartosc zakupu: 10

Korekta zakupow

Operator== klasy TProdukt1
1: Nazwa produktu: zeszyt, Cena produktu: 1
   Ilosc produktu: 7, Wartosc zakupu: 7

Operator== klasy TProdukt1
1: Nazwa produktu: zeszyt, Cena produktu: 1
   Ilosc produktu: 17, Wartosc zakupu: 17

Operator== klasy TProdukt1
2: Nazwa produktu: zeszyt, Cena produktu: 1
   Ilosc produktu: 13, Wartosc zakupu: 13

Destruktor klasy TProdukt2
Destruktor klasy TProdukt1
Destruktor klasy TProdukt1
Destruktor klasy TProdukt1
Destruktor klasy TZakup
Destruktor klasy TZakup
Destruktor klasy TZakup
```

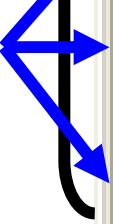
1

2, 3

2, 4

6

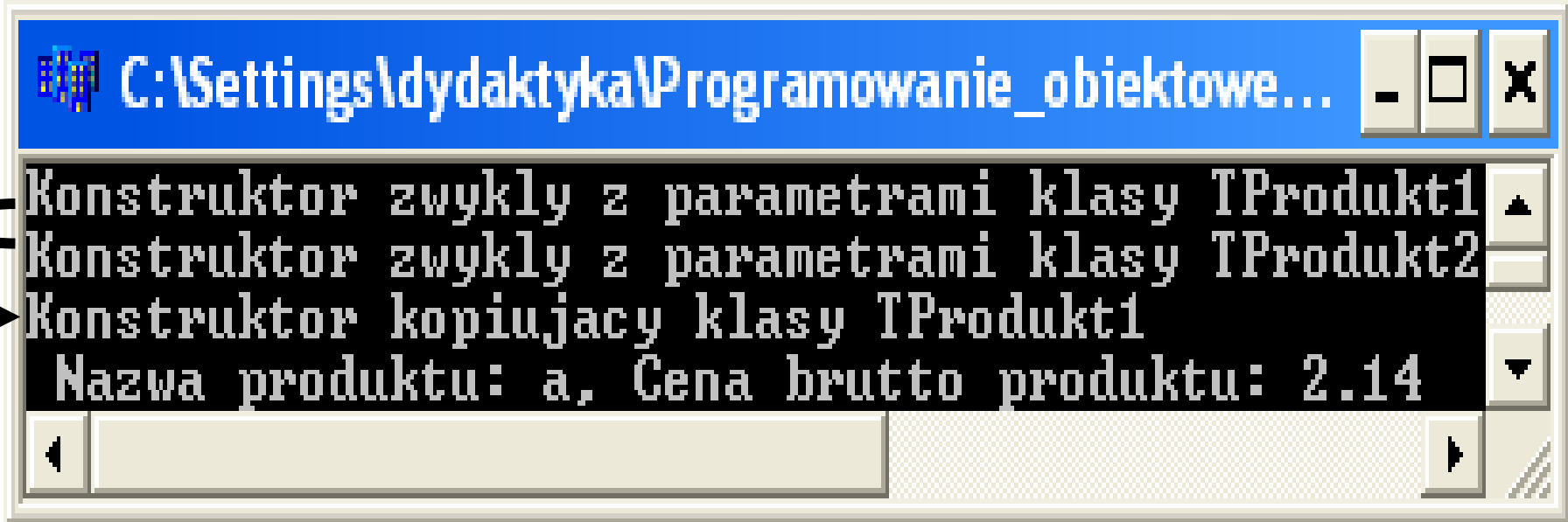
5



## 1.4. Wywołanie konstruktora kopiującego

1. w przypadku, gdy w klasie **B** nie ma jawnego konstruktora kopiującego: wywoływany jest konstruktor kopiujący domniemany, który wywołuje konstruktor kopiujący z **A** (jawny lub domniemany, inicjujący pola w **B** odziedziczone od **A**) i inicjuje pozostałe pola w **B**

```
TProdukt2 k1("a", 2, 7); //1  
TProdukt2 k2=k1; cout<<k2<<endl; //2
```



```
C:\Settings\dydaktyka\Programowanie_obiektowe...  
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1  
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2  
Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt1  
Nazwa produktu: a, Cena brutto produktu: 2.14
```

2. w przypadku, gdy w klasie **B** jest jawny konstruktor kopiujący z listą argumentów: wywołuje on dowolny konstruktor klasy bazowej **A**, wymieniony w liście argumentów (kopiujący lub zwykły) np.:

- **konstruktor kopiujący z klasy A:**

**B(B&b) : A(b)**

**Zalecana  
definicja**

(wywołanie konstruktora kopiującego z **A**, do którego zostanie przekazana część obiektu klasy **B** odziedziczona od klasy **A**);

```
TProdukt2::TProdukt2(TProdukt2& p):TProdukt1(p), podatek(p.podatek)
{ cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt2"<<endl; }
```

```
TProdukt2 k1("a", 2, 7); //1
TProdukt2 k2=k1; cout<<k2<<endl; //2
```

```
C:\Settings\dydaktyka\Programowanie_obiektowe...
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2
Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt1
Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt2
Nazwa produktu: a, Cena brutto produktu: 2.14
```



- konstruktor zwykły z klasy **A**:  
**B(B&b) : A(b.skladowa\_1(), b.skladowa\_2())**

(wywołanie zwykłego konstruktora z klasy bazowej **A**, do którego przekazuje się dane odziedziczone przez obiekt klasy **B** od klasy **A**)

```
TProdukt2::TProdukt2(TProdukt2& p):TProdukt1(p.nazwa,p.cena),  
                                     podatek(p.podatek)  
{ cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt2"<<endl; }
```

```
TProdukt2 k1("a", 2, 7); //1  
TProdukt2 k2=k1; cout<<k2<<endl; //2
```

```
C:\Settings\dydaktyka\Programowanie_obiektowe...  
1 Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1  
2 Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2  
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1  
Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt2  
Nazwa produktu: a, Cena brutto produktu: 2.14
```

3. w przypadku, gdy w klasie **B** jest jawny konstruktor kopiujący, lecz nie zastosowano listy argumentów: wywołuje on konstruktor bezargumentowy klasy **A** (domyślny, jawny –również z parametrami domniemanymi)

```
TProdukt2::TProdukt2(TProdukt2& p)
{ cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt2"<<endl; }
```

```
TProdukt2 k1("a", 2, 7); //1
```

```
TProdukt2 k2=k1; cout<<k2<<endl; //2
```

```
C:\Settings\dydaktyka\Programowanie_obiektowe\w4_...
1 Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1
2 Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1
Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt2
Nazwa produktu: bez nazwy, Cena brutto produktu: 0
```

## 1.5. Własności

- nie można zmienić pól zdefiniowanych w klasie bazowej
- można przedefiniować metody w klasie pochodnej
- metody dziedziczone działają na obiekcie klasy pochodnej **B** tak, jak gdyby był obiektem klasy bazowej **A**,
- dziedziczeniu nie podlegają: **konstruktory, destruktory, operator = oraz zaprzyjaźnienia z klasami i funkcjami**
- istnieją standardowe konwersje typu z klasy pochodnej do klasy bazowej dla **obiektów, wskaźników i referencji**, dostępne poza zakresem klasy pochodnej w przypadku publicznej klasy bazowej:

**klasa\_bazowa** ← **klasa\_pochodna**

**klasa\_bazowa \*** ← **klasa\_pochodna \***

**klasa\_bazowa &** ← **klasa\_pochodna &**

## W wyrażeniu

**obiekt\_klasy\_bazowej = obiekt\_klasy\_pochodnej**  
kopiowane z obiektu klasy pochodnej do obiektu klasy  
bazowej tylko pola wspólne w obu klasach w wyniku  
dziedziczenia

```
TProdukt1 p1("a", 1), p2, *p3;  
TProdukt2 k1("b", 2), k2, *k3;  
p2 = p1;          cout<<p2<<endl;      //na ekranie dane p1  
k2 = k1;          cout<<k2<<endl;      //na ekranie dane k1  
k3 = &k2;         cout<<*k3<<endl;     //na ekranie dane k2  
TProdukt2 & k4 = k2; cout<<k4<<endl;  //na ekranie dane k2
```

***Kopiowane są tylko składowe nazwa i cena od obiektu klasy  
TProdukt2***

//na ekranie dane z obiektu k1 dziedziczone od klasy TProdukt1 skopiowane  
//do obiektu p2

```
p2 = k1;          cout<<p2<<endl;
```

**Zmienna wskaźnikowa p3 jest adresem części typu klasy TProdukt1 w obiekcie k1 klasy TProdukt2**

```
p3 = &k1;          cout<<*p3<<endl; //na ekranie dane k1 dziedziczone  
p3 = k3;          cout<<*p3<<endl; //na ekranie dane k3 dziedziczone
```

**Zmienna referencyjna p4 jest częścią typu klasy TProdukt1 w obiekcie k2 klasy TProdukt2**

//na ekranie dane k2 dziedziczone

```
TProdukt1 & p4 = k2; cout<<p4<<endl;
```

**Odwrotne przypisania są błędne, lecz możliwe jest rzutowanie wskaźników lub referencji.**

**Można to robić, jeśli rzutowane wskaźniki i referencje wskazują na obiekty typów, do których są rzutowane**

//na ekranie dane wskazywane przez p3 interpretowane jako dane wskazane przez //wskaźnik k3 na obiekt typu TProdukt2- poprawnie, ponieważ p3 zawiera wskaźnik k3

```
k3 = (TProdukt2*)p3; cout<<*k3<<endl;
```

//na ekranie dane p4 interpretowane jako referencja k4 do obiektu typu TProdukt2; //poprawnie, ponieważ p4 jest referencją do obiektu k2

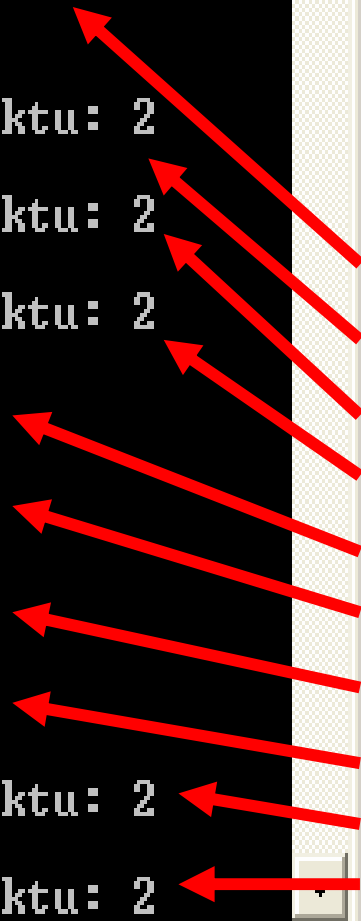
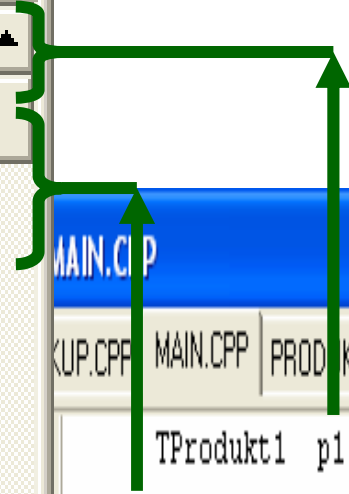
```
k4 = (TProdukt2&)p4; cout<<*k4<<endl;
```

C:\Settings\dydaktyka\Programowanie\_obiektowe...

Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1  
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1  
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1  
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2  
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1  
Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2

Nazwa produktu: a, Cena produktu: 1  
Nazwa produktu: b, Cena brutto produktu: 2  
Nazwa produktu: b, Cena brutto produktu: 2  
Nazwa produktu: b, Cena brutto produktu: 2  
Nazwa produktu: b, Cena produktu: 2  
Nazwa produktu: b, Cena produktu: 2  
Nazwa produktu: b, Cena produktu: 2  
Nazwa produktu: b, Cena produktu: 2  
Nazwa produktu: b, Cena brutto produktu: 2  
Nazwa produktu: b, Cena brutto produktu: 2

```
MAIN.CPP  
KUP.CPP MAIN.CPP PROD KT1.CPP  
TProdukt1 p1("a", 1), p2, *p3;  
TProdukt2 k1("b", 2), k2, *k3;  
p2 = p1; cout<<p2<<endl;  
k2 = k1; cout<<k2<<endl;  
k3 = &k2; cout<<*k3<<endl;  
TProdukt2 &k4 = k2; cout<<k4<<endl;  
p2 = k1; cout<<p2<<endl;  
p3 = &k1; cout<<*p3<<endl;  
p3 = k3; cout<<*p3<<endl;  
TProdukt1 &p4 = k2; cout<<p4<<endl;  
k3 = (TProdukt2*)p3; cout<<*k3<<endl;  
k4 = (TProdukt2&)p4; cout<<k4<<endl;
```



# Dziedziczenie jednobazowe, poliformizm

1. Dziedziczenie jednobazowe
2. Polimorfizm – część 1

## Metody wirtualne, polimorfizm

Kompilator ustala adresy wszystkich wywołanych metod bez słowa **virtual** na etapie kompilacji (**statyczne wiązanie funkcji**) następująco:

- a) poszukiwania metody rozpoczyna na poziomie rozpoznanej klasy-jeśli nie znajdzie, kontynuuje poszukiwania na poziomie klas bazowych i dalej w klasach poprzedników klas bazowych
- b) kieruje się zasadami konwersji typów obiektów, wskaźników i referencji (zawsze od typu pochodnego do typu poprzedników)

**Uwaga:** W przypadku użycia wskaźnika lub parametru referencyjnego typ tych parametrów może być różny od wskazywanego obiektu. Jednak kompilator przy ustalaniu adresów wywołanych metod na rzecz wskazanych obiektów kieruje typem wskaźnika lub zmiennej referencyjnej, a nie typem rzeczywistego obiektu.



```
class a  
{.....  
    public : void fun ( )  
        { /* kod */}  
};
```

```
class b : public a  
{.....  
    public : void fun ( )  
        { /* inny kod */}  
};
```

```
a* A;  
b* B = new b;  
A = B;      //wskaznik A wskazuje na obiekt klasy pochodnej b  
A→fun();   //jednak wywołano metodę z klasy a, która przetwarza  
           //dane w obszarze wskazywanym przez B  
B→fun();   //tutaj zostanie wywołana metoda przeddefiniowana klasy b
```

Jeżeli w klasie bazowej *a* zadeklarujemy metodę wirtualną przy użyciu słowa kluczowego **virtual**, to metoda *fun* będzie wywołana z tej klasy, z której pochodzi obiekt wywołujący metodę - kompilator nie ustala na etapie kompilacji adresu metody, lecz w czasie działania programu.

**Jest to dynamiczne wiązanie funkcji i zwane jest polimorfizmem.**

```
class a
```

```
{.....  
    virtual public : void fun ( ) { /* kod */}  
};
```

```
class b : public a
```

```
{.....  
    public : void fun ( ) { /* inny kod */}  
};
```

```
a * A;
```

```
b * B = new b;
```

```
A = B;           // wskaźnik A wskazuje na obiekt klasy pochodnej b
```

```
A→fun();        // wywołano metodę z klasy b, która przetwarza dane
```

```
// w obszarze wskazywanym przez B
```

```
B→fun();        // tutaj zostanie wywołana metoda przeddefiniowana klasy b
```

## **Reguły stosowania metod wirtualnych:**

1. Słowo kluczowe **virtual** jest używane tylko raz dla metody i nie powinno być używane dla metod zdefiniowanych w klasach pochodnych
2. Zdefiniowanie metody wirtualnej jest możliwe przy zachowaniu identycznego nagłówka metody w klasie pochodnej
3. Metoda zadeklarowana w funkcji bazowej jako wirtualna nie musi być zdefiniowana w klasach pochodnych
4. Funkcja wirtualna może być przeciążona, każda funkcja przeciążona może być, ale nie musi, funkcją wirtualną
5. Konstruktor nie może być wirtualny, natomiast destruktor może nim być
6. Z samej zasady wynika, że **wiązanie dynamiczne** jest używane tylko dla hierarchii klas; często, aby wykorzystać je dla całej biblioteki klas, wprowadza się dziedziczenie wszystkich klas z biblioteki po jednej klasie bazowej.



ZAKUP.CPP

ZAKUP.h

MAIN.CPP

PRODUKT1.CPP

PRODUKT1.h

PRODL



```
#ifndef _Produkt1
#define _Produkt1
#include <iostream.h>
#include <string.h>
#include <iomanip.h>
class TProdukt1
{protected:
    string nazwa;
    float cena;
public:
    TProdukt1(string nazwa_="bez nazwy",float cena_=0);
    TProdukt1(TProdukt1&);
    ~TProdukt1();
    virtual float Podaj_cene(); ← metoda virtualna
    int operator==(TProdukt1&);
    friend ostream& operator<<(ostream&, TProdukt1&);
};
#endif
```



14: 17

Modified

Insert



```
#include "produkt1.h"

TProdukt1::TProdukt1(string nazwa_,float cena_)
{ nazwa=nazwa_;
  cena=cena_;
  /*cout<<"Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1"<<endl;*/}
TProdukt1::TProdukt1(TProdukt1& p)
{ nazwa=p.nazwa;
  cena=p.cena;
  /*cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt1"<<endl;*/ }
TProdukt1::~~TProdukt1()
{ /*cout<<"Destruktor klasy TProdukt1"<<endl;*/ }
float TProdukt1::Podaj_cene()
{ return cena; }

int TProdukt1::operator==(TProdukt1& p)
{ cout<<"Operator== klasy TProdukt1"<<endl;
  float a= Podaj_cene(), b= p.Podaj_cene();
  return nazwa==p.nazwa && a==b; }
ostream& operator<<(ostream& wy, TProdukt1& p)
{ return wy<<" Nazwa: "<<p.nazwa<<
           ", Cena: "<<p.Podaj_cene()<<endl; }
```

wywołanie metody wirtualnej **Podaj\_cene** dla obiektów typu **TProdukt1** oraz **TProdukt2**, których referencja może być przekazana do tej metody i funkcji operatorowej

```
#ifndef _Produkt2
#define _Produkt2
#include "produkt1.h"

class TProdukt2: public TProdukt1
{
protected:
    float podatek;
public:
    TProdukt2(string nazwa_="bez nazwy",float cena_=0, float podatek=0);
    TProdukt2(TProdukt2&);
    ~TProdukt2();
    float Czesc_brutto();
    float Podaj_cene(); ← przedefiniowanie metody wirtualnej
    float Podaj_podatek();
    int operator==(TProdukt2& p);
    friend ostream& operator<<(ostream&, TProdukt2&);
};
#endif
```

```
#include "produkt2.h"

TProdukt2::TProdukt2(string nazwa_, float cena_, float podatek_):
    TProdukt1(nazwa_,cena_), podatek(podatek_)
    { /*cout<<"Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2"<<endl;*/ }
TProdukt2::TProdukt2(TProdukt2& p):TProdukt1(p), podatek(p.podatek)
    { /*cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt2"<<endl;*/ }
TProdukt2::~~TProdukt2()
    { /*cout<<"Destruktor klasy TProdukt2"<<endl;*/ }
float TProdukt2::Podaj_podatek()
    { return podatek; }
float TProdukt2::Czesc_brutto()
    { return cena*podatek/100; }
float TProdukt2::Podaj_cene()
    { return TProdukt1::Podaj_cene() + Czesc_brutto(); }
int TProdukt2::operator==(TProdukt2& p)
    { cout<<"Operator== klasy TProdukt2"<<endl;
      return TProdukt1::operator==(p) &&
             Podaj_podatek()==p.Podaj_podatek(); }
ostream& operator<<(ostream& wy, TProdukt2& p)
    { return wy<<" Nazwa: "<<p.nazwa<<
               ", Cena brutto: "<<p.Podaj_cene()<<
               ", Podatek: "<<p.Podaj_podatek()<<endl; }
```

wywołanie metody wirtualnej **Podaj\_cene** dla obiektów typu **TProdukt2**, którego referencja może być przekazana do funkcji operatorowej

```
#ifndef _Zakup
#define _Zakup
#include "produkt2.h"
class TZakup
{
    protected:
        TProdukt1* produkt;
        float ilosc;
public:
    TZakup (TProdukt1*produkt_=NULL, float ilosc_=0);
    TZakup (TZakup&);
    ~TZakup ();
    float Podaj_wartosc ();
    float Podaj_ilosc ();
    void operator+= (TZakup&);
    int operator==(TZakup&);
    friend ostream& operator<<(ostream&, TZakup&);
};
#endif
```



```
#include "Zakup.h"

TZakup::TZakup(TProdukt1*produkt_,float ilosc_)
{ /*cout<<"Konstruktor zwykly z parametrami klasy TZakup"<<endl;*/
  produkt=produkt_;
  ilosc=ilosc_;
}
TZakup::TZakup(TZakup& z)
{ produkt=z.produkt;
  ilosc=z.ilosc;
  /*cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TZakup"<<endl;*/
}
TZakup::~TZakup()
{ /*cout<<"Destruktor klasy TZakup"<<endl;*/ }
float TZakup::Podaj_wartosc()
{ return ilosc*produkt->Podaj_cene(); }
float TZakup::Podaj_ilosc()
{ return ilosc; }
void TZakup::operator+=(TZakup& z)
{ ilosc+=z.ilosc; }
int TZakup::operator==(TZakup& zakup)
{ return *produkt==*zakup.produkt; }
ostream& operator<<(ostream& wy, TZakup& zakup)
{ return wy<<*zakup.produkt<<
  " Ilosc produktu: "<<zakup.ilosc<<
  ", Wartosc zakupu: "<<zakup.Podaj_wartosc()<<endl; }
```

Wywołanie metody wirtualnej **Podaj\_cene** aktualnego obiektu podstawionego do wskaźnika **produkt** podczas tworzenia obiektu typu **TZakup**

operator==  
operator<<  
z klasy  
TProdukt1

```
#include "Zakup.h"
void main()
{
    TProdukt2* p1=new TProdukt2("zeszyt", 1.0, 7);
    TProdukt1* p2=new TProdukt1("zeszyt", 1.0);
    TProdukt1* p3=new TProdukt1("zeszyt", 1.0);
    cout<<*p1<<*p2<<*p3<<endl;
    TZakup* z1=new TZakup(p1, 4);
    TZakup* z2=new TZakup(p2, 3);
    TZakup* z3=new TZakup(p3, 10);
    cout<<"1: " <<*z1<<endl;
    cout<<"2: " <<*z2<<endl;
    cout<<"3: " <<*z3<<endl;
    cout<<"Korekta zakupow\n"<<endl;
    if(*z1==*z2)
        {*z1+=*z2;}
    cout<<"1: " <<*z1<<endl;
    if(*z1==*z3)
        {*z1+=*z3;}
    cout<<"1: " <<*z1<<endl;
    if(*z2==*z3)
        {*z2+=*z3;}
    cout<<"2: " <<*z2<<endl;
    delete p1; delete p2; delete p3;
    delete z1; delete z2; delete z3;
    cin.get();
}
```

//1  
porównanie  
cen aktualnych  
obiektów w  
operatorze  
klasy  
TProdukt1 za  
pomocą  
wirtualnej  
metody  
Podaj\_cene –  
ceny brutto lub  
netto mogą  
być równe!

```
C:\Settings\dydaktyka\Programowanie_obiekto...
Nazwa: zeszyt, Cena brutto: 1.07, Podatek: 7
Nazwa: zeszyt, Cena: 1
Nazwa: zeszyt, Cena: 1

1: Nazwa: zeszyt, Cena: 1.07
   Ilosc produktu: 4, Wartosc zakupu: 4.28
2: Nazwa: zeszyt, Cena: 1
   Ilosc produktu: 3, Wartosc zakupu: 3
3: Nazwa: zeszyt, Cena: 1
   Ilosc produktu: 10, Wartosc zakupu: 10

Korekta zakupow

Operator== klasy IProdukt1
1: Nazwa: zeszyt, Cena: 1.07
   Ilosc produktu: 4, Wartosc zakupu: 4.28

Operator== klasy IProdukt1
1: Nazwa: zeszyt, Cena: 1.07
   Ilosc produktu: 4, Wartosc zakupu: 4.28

Operator== klasy IProdukt1
2: Nazwa: zeszyt, Cena: 1
   Ilosc produktu: 13, Wartosc zakupu: 13
```

1 –różne  
ceny, różne  
podatki:  
zakup 1 nie  
powiększa  
ilości  
(dobry wynik)

1 –równe  
ceny, brak  
podatku  
zakup 2  
powiększa  
ilość  
(dobry  
wynik)

```
#include "Zakup.h"
void main()
{
    TProdukt2* p1=new TProdukt2("zeszyt",114,7);
    TProdukt2* p2=new TProdukt2("zeszyt",107,14);
    TProdukt1* p3=new TProdukt1("zeszyt",1.0);
    cout<<*p1<<*p2<<*p3<<endl;
    TZakup* z1=new TZakup(p1,4);
    TZakup* z2=new TZakup(p2,3);
    TZakup* z3=new TZakup(p3,10);
    cout<<"1: " <<*z1<<endl;
    cout<<"2: " <<*z2<<endl;
    cout<<"3: " <<*z3<<endl;
    cout<<"Korekta zakupow\n"<<endl;
    if(*z1==*z2)
        (*z1+=*z2);
    cout<<"1: " <<*z1<<endl;
    if(*z1==*z3)
        (*z1+=*z3);
    cout<<"1: " <<*z1<<endl;
    if(*z2==*z3)
        (*z2+=*z3);
    cout<<"2: " <<*z2<<endl;
    delete p1; delete p2; delete p3;
    delete z1; delete z2; delete z3;
    cin.get();
}
```

C:\Settings\dydaktyka\Programowanie\_obiektowe...

```
Nazwa: zeszyt, Cena brutto: 121.98, Podatek: 7
Nazwa: zeszyt, Cena brutto: 121.98, Podatek: 14
Nazwa: zeszyt, Cena: 1
```

```
1: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
   Ilosc produktu: 4, Wartosc zakupu: 487.92
2: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
   Ilosc produktu: 3, Wartosc zakupu: 365.94
3: Nazwa: zeszyt, Cena: 1
   Ilosc produktu: 10, Wartosc zakupu: 10
```

Korekta zakupow

```
Operator== klasy TProdukt1
1: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
   Ilosc produktu: 7, Wartosc zakupu: 853.86
```

```
Operator== klasy TProdukt1
1: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
   Ilosc produktu: 7, Wartosc zakupu: 853.86
```

```
Operator== klasy TProdukt1
2: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
   Ilosc produktu: 3, Wartosc zakupu: 365.94
```

1 – równe  
ceny, różne  
podatki:  
zakup 1  
powiększa  
ilości  
(zły wynik)

1 – różne  
ceny,  
różne  
podatki:  
zakup 2  
nie  
powiększa  
ilości  
(dobry  
wynik)

# Dziedziczenie jednobazowe, poliformizm

1. Dziedziczenie jednobazowe
2. Polimorfizm – część 1
3. Polimorfizm – część 2



lab4\_3.bpf

ZAKUP.CPP

MAIN.CPP

PRODUKT1.CPP

PRODUKT1.h

PROD



```
#ifndef _Produkt1
#define _Produkt1
#include <iostream.h>
#include <string.h>
#include <iomanip.h>
class TProdukt1
{protected:
    string nazwa;
    float cena;
public:
    TProdukt1(string nazwa_="bez nazwy",float cena_=0);
    TProdukt1(TProdukt1&);
    ~TProdukt1();
    virtual float Podaj_cene();
    virtual float Podaj_podatek();
    int operator==(TProdukt1&);
    friend ostream& operator<<(ostream&, TProdukt1&);
};
#endif
```

Tylko jeden operator==, w którym wywołane są metody wirtualne obiektów typu TProdukt1 lub TProdukt2

15: 23

Modified

Insert

```
#include "produkt1.h"

TProdukt1::TProdukt1(string nazwa_,float cena_)
{ nazwa=nazwa_;
  cena=cena_;
  /*cout<<"Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt1"<<endl;*/
TProdukt1::TProdukt1(TProdukt1& p)
{ nazwa=p.nazwa;
  cena=p.cena;
  /*cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt1"<<endl;*/
TProdukt1::~~TProdukt1()
{ /*cout<<"Destruktor klasy TProdukt1"<<endl;*/ }
float TProdukt1::Podaj_cene()
{ return cena; }
float TProdukt1::Podaj_podatek()
{ return -1; }

int TProdukt1::operator==(TProdukt1& p)
{ /*cout<<"Operator== klasy TProdukt1"<<endl;*/
  float a= Podaj_cene(), b= p.Podaj_cene();
  return nazwa==p.nazwa && a==b &&
         Podaj_podatek()==p.Podaj_podatek(); }
ostream& operator<<(ostream& wy, TProdukt1& p)
{ return wy<<" Nazwa: "<<p.nazwa<<
           ", Cena: "<<p.Podaj_cene()<<endl; }
```

Tylko jeden operator==, w którym wywołane są metody wirtualne obiektów typu TProdukt1 lub TProdukt2: : Podaj\_cene() oraz Podaj\_podatek()



```
#ifndef _Produkt2
#define _Produkt2
#include "produkt1.h"

class TProdukt2: public TProdukt1
{
protected:
    float podatek;
public:
    TProdukt2(string nazwa_="bez nazwy",float cena_=0, float podatek=0);
    TProdukt2(TProdukt2&);
    ~TProdukt2();
    float Czesc_brutto();
    float Podaj_cene();
    float Podaj_podatek();
    friend ostream& operator<<(ostream&, TProdukt2&);
};
#endif
```

```
TProdukt2::TProdukt2(string nazwa_, float cena_, float podatek_):
    TProdukt1(nazwa_,cena_), podatek(podatek_)
{ /*cout<<"Konstruktor zwykly z parametrami klasy TProdukt2"<<endl;*/ }
TProdukt2::TProdukt2(TProdukt2& p):TProdukt1(p), podatek(p.podatek)
{ /*cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TProdukt2"<<endl;*/ }
TProdukt2::~~TProdukt2()
{ /*cout<<"Destruktor klasy TProdukt2"<<endl;*/}
float TProdukt2::Podaj_podatek()
{ return podatek; }
float TProdukt2::Czesc_brutto()
{ return cena*podatek/100; }
float TProdukt2::Podaj_cene()
{ return TProdukt1::Podaj_cene() + Czesc_brutto();}
ostream& operator<<(ostream& wy, TProdukt2& p)
{ return wy<<" Nazwa: "<<p.nazwa<<
    ", Cena brutto: "<<p.Podaj_cene()<<
    ", Podatek: "<<p.Podaj_podatek()<<endl; }
```



lab4\_3.bpf

ZAKUP.CPP

ZAKUP.h

MAIN.CPP

PRODUKT1.CPP

PROI



```
#ifndef _Zakup
#define _Zakup
#include "produkt2.h"
class TZakup
{
    protected:
        TProdukt1* produkt;
        float ilosc;
public:
        TZakup (TProdukt1*produkt_=NULL, float ilosc_=0);
        TZakup (TZakup&);
        ~TZakup ();
        float Podaj_wartosc ();
        float Podaj_ilosc ();
        void operator+= (TZakup&);
        int operator== (TZakup&);
        friend ostream& operator<< (ostream&, TZakup&);
};
#endif
```



1: 1

Insert



```
#include "Zakup.h"

TZakup::TZakup(TProdukt1*produkt_,float ilosc_)
{ /*cout<<"Konstruktor zwykly z parametrami klasy TZakup"<<endl;*/
  produkt=produkt_;
  ilosc=ilosc_;
}
TZakup::TZakup(TZakup& z)
{ produkt=z.produkt;
  ilosc=z.ilosc;
  /*cout<<"Konstruktor kopiujacy klasy TZakup"<<endl;*/ }
TZakup::~TZakup()
{ /*cout<<"Destruktor klasy TZakup"<<endl; */ }
float TZakup::Podaj_wartosc()
{ return ilosc*produkt->Podaj_cene(); }
float TZakup::Podaj_ilosc()
{ return ilosc; }
void TZakup::operator+=(TZakup& z)
{ ilosc+=z.ilosc; }
int TZakup::operator==(TZakup& zakup)
{ return *produkt==*zakup.produkt; }
ostream& operator<<(ostream& wy, TZakup& zakup)
{ return wy<<*zakup.produkt<<
  " Ilosc produktu: "<<zakup.ilosc<<
  ", Wartosc zakupu: "<<zakup.Podaj_wartosc()<<endl; }
```

```
#include "Zakup.h"
void main()
{
    TProdukt2 * p1=new TProdukt2 ("zeszyt", 114, 7);
    TProdukt2 * p2=new TProdukt2 ("zeszyt", 107, 14);
    TProdukt1 * p3=new TProdukt1 ("zeszyt", 1.0);
    cout<<*p1<<*p2<<*p3<<endl;
    TZakup * z1=new TZakup (p1, 4);
    TZakup * z2=new TZakup (p2, 3);
    TZakup * z3=new TZakup (p3, 10);
    cout<<"1: " <<*z1<<endl;
    cout<<"2: " <<*z2<<endl;
    cout<<"3: " <<*z3<<endl;
    cout<<"Korekta zakupow\n"<<endl;
    if (*z1==*z2)
        (*z1+=*z2);
    cout<<"1: " <<*z1<<endl;
    if (*z1==*z3)
        (*z1+=*z3);
    cout<<"1: " <<*z1<<endl;
    if (*z2==*z3)
        (*z2+=*z3);
    cout<<"2: " <<*z2<<endl;
    delete p1; delete p2; delete p3;
    delete z1; delete z2; delete z3;
    cin.get();
}
```

```
C:\Settings\dydaktyka\Programowanie_obiektowe\...
Nazwa: zeszyt, Cena brutto: 121.98, Podatek: 7
Nazwa: zeszyt, Cena brutto: 121.98, Podatek: 14
Nazwa: zeszyt, Cena: 1

1: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
Ilosc produktu: 4, Wartosc zakupu: 487.92
2: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
Ilosc produktu: 3, Wartosc zakupu: 365.94
3: Nazwa: zeszyt, Cena: 1
Ilosc produktu: 10, Wartosc zakupu: 10

Korekta zakupow
1: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
Ilosc produktu: 4, Wartosc zakupu: 487.92
1: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
Ilosc produktu: 4, Wartosc zakupu: 487.92
2: Nazwa: zeszyt, Cena: 121.98
Ilosc produktu: 3, Wartosc zakupu: 365.94
```

1 – równe  
ceny, różne  
podatki:  
zakup 1 nie  
powiększa  
ilości  
(dobry wynik)

1 – różne  
ceny,  
różne  
podatki  
zakup 2  
nie  
powiększa  
ilości  
(dobry  
wynik)

